

Warszawa, dn. 11 grudnia 2009 r.



MINISTER ROLNICTWA  
I ROZWOJU WSI

ŻWbhż/mf/070/1(3)/09 (4759)

GABINET MARSZAŁKA SENATU  
wpłynęło dn. 14.12.09  
nr. 6391 podpis.....

SECRETARIAT  
Biura Prac Senackich  
Wpłynęło dn. 16.12.09  
nr. 8802 podpis.....

Pan  
Bogdan Borusewicz  
Marszałek Senatu RP

*Szanowny Panie Marszałku*

W odpowiedzi na pismo znak: BPS/DSK-043-2104/09, dotyczące oświadczenia Pana Senatora Macieja Klimy w sprawie sprowadzenia ze Szwecji mięsa w puszkach, wyprodukowanego w latach osiemdziesiątych uprzejmie informuję, co następuje.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego wszystkie państwa członkowskie zostały zobligowane do wprowadzenia w życie tego prawa oraz monitorowania i kontrolowania przestrzegania przez podmioty działające na rynku spożywczym odpowiednich wymagań na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji.

Państwa członkowskie zostały również zobowiązane do wyznaczenia właściwych organów do celów kontroli urzędowych określonych w rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1). Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej organami urzędowej kontroli żywności w zakresie bezpieczeństwa żywności są przede wszystkim:

- podległe Ministrowi Zdrowia organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej m. in. w odniesieniu do żywności pochodzenia roślinnego produkowanej i wprowadzanej do obrotu oraz produktów pochodzenia zwierzęcego znajdujących się w handlu detalicznym oraz
- podległe Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi organy Inspekcji Weterynaryjnej, do których zadań należy m.in. kontrola w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego.

Organy urzędowej kontroli żywności przeprowadzają kontrole urzędowe w zakładach produkcji i obrotu żywnością zgodnie z planami ustalonymi corocznie na podstawie wytycznych Komisji Europejskiej. Kontroli podlega wówczas między innymi znakowanie żywności, warunki jej przechowywania oraz mogą zostać pobrane próbki żywności do badań. Oznacza to w praktyce, że produkt może zostać sprawdzony pod kątem spełniania wymagań zdrowotnych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w zakładach produkujących lub wprowadzających żywność do obrotu lub też na etapie produkcji środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego przez organy Inspekcji Weterynaryjnej.

Niezależnie jednak od powyższych kontroli planowanych, każdorazowo w przypadku zgłoszonej przez konsumenta, media, czy inne podmioty, nawet anonimowo, do terenowo właściwego organu kontroli (do powiatowego inspektora sanitarnego lub powiatowego lekarza weterynarii) nieprawidłowości dotyczącej jakości zdrowotnej danego środka spożywczego jest zazwyczaj przeprowadzona tzw. kontrola interwencyjna w obiekcie prowadzącym sprzedaż detaliczną, a w przypadku, gdy nieprawidłowość wynika z winy producenta czy importera - również w zakładzie produkcji lub u importera. W przypadku potwierdzenia nieprawidłowości dotyczących produktów przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność karną lub pieniężną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* (Dz. U. Nr 171, poz. 1225, z późn. zm.) lub ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. *o produktach pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127 z późn. zm.).

Po pierwszych sygnałach medialnych w sprawie wprowadzania do obrotu starego mięsa ze Szwecji, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Weterynaryjnej podjęły działania o charakterze ogólnokrajowym. Na podstawie przeprowadzonego dochodzenia ustalono listy konkretnych odbiorców, do których trafiły konserwy mięsne ze Szwecji. Z powyższej listy wynikało, że pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej pozostawały podmioty w województwie łódzkim, wielkopolskim i zachodniopomorskim, do których trafiły ww. konserwy. Data produkcji przedmiotowych konserw była niejednolita, a zatem i ich data przydatności do spożycia była różna. W związku z powyższym przeprowadzono postępowania wyjaśniające, z których wynikało, że konserwy mięsne ze Szwecji trafiły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dwóch rodzajach opakowań – większych o masie ok. 2 kg („Mince Meat Mix”) i mniejszych o masie ok. 1 kg („Corned Beef”). Pierwsze z ww. konserw miały dwudziestopięcioletni a drugie dziesięcioletni okres przydatności do spożycia.

Ponadto, w trakcie postępowania wyjaśniającego stwierdzono, że części konserw nie można było zidentyfikować ze względu na uchybienia dotyczące dokumentów towarzyszących przesyłkom. Dokumenty takie powinny w ramach utworzonych systemów monitorowania żywności, zapewniać odpowiednie podmioty działające na rynku spożywczym, tak aby było możliwe zachowanie odpowiedniej identyfikowalności wprowadzanych na rynek produktów i w razie konieczności przekazanie informacji na życzenie właściwej władzy. Ze względu na ww. uchybienia, do czasu wyjaśnienia wykrytych nieprawidłowości, tj. ustalenia daty produkcji poszczególnych konserw i ich identyfikacji, konserwy, które jeszcze znajdowały się w zakładach zostały zatrzymane.

W ramach porozumienia Państwowej Inspekcji Sanitarnej z Inspekcją Weterynaryjną Główny Inspektor Sanitarny oraz Główny Lekarz Weterynarii podjęli działania mające na celu wycofanie z obrotu ww. konserw, jak również produktów garmażeryjnych wyprodukowanych przy ich użyciu.

Wycofane konserwy, zgodnie z rozporządzeniem (WE) 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92, z późn. zm.), które reguluje postępowanie z produktami pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonymi do spożycia przez ludzi, w celu uniknięcia ryzyka, jakie stwarzały dla zdrowia ludzi lub zwierząt, po zwróceniu do dostawców, zostaną bądź też już zostały poddane unieszkodliwieniu. Przykładowo w wyniku działań podjętych przez właściwe organy Inspekcji Weterynaryjnej do unieszkodliwienia na podstawie decyzji powiatowych lekarzy weterynarii trafiło 4951 konserw.

Dodatkowo na podmioty, które wprowadziły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej kwestionowane konserwy mięsne pochodzące ze Szwecji zostały nałożone kary pieniężne, zgodnie z przepisami ww. ustaw. Z informacji przekazanych przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie wynika również, że postępowanie wyjaśniające w przedmiotowej sprawie prowadzi także Wydział ds. Przestępstw Gospodarczych Wojewódzkiej Komendy Policji w Krakowie.

Ponadto, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej ustaliły w toku postępowania, że domy opieki, szpitale czy stołówki szkolne nie były odbiorcami konserw mięsnych oraz produktów garmażeryjnych wyprodukowanych z ich udziałem.

Dodatkowo Główny Inspektor Sanitarny zlecił jednemu z akredytowanych laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wrywkowe zbadanie przedmiotowych konserw, traktując uzyskane wyniki badań wyłącznie jako dokumentację

wewnętrzna dla organów urzędowej kontroli żywności. Wyżej wymienione wyniki wykazały wysoki wskaźnik jęlczenia tłuszczu, co dyskryminuje ww. produkt jako zdalny do spożycia przez człowieka.

Główny Inspektor Sanitarny jako organ odpowiedzialny za funkcjonowanie Krajowego Punktu Kontaktowego RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) zwrócił się również do szwedzkiego Punktu Kontaktowego systemu RASFF o pilne przekazanie pełnych wyjaśnień w sprawie sprzedaży konserw, których właścicielem było Ministerstwo Rolnictwa Szwecji, oraz celem zasięgnięcia odpowiednich informacji od producenta towaru, którym była firma Unilever ze Szwecji. Celem pytania Głównego Inspektora Sanitarnego było wyjaśnienie licznych stwierdzonych nieściłości w dokumentacji, uniemożliwiających zarówno organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej jak i organom Inspekcji Weterynaryjnej identyfikację pochodzenia kwestionowanych produktów.

W odpowiedzi Krajowy Punkt Kontaktowy systemu RASFF otrzymał od władz szwedzkich jedynie niewielką część informacji, które niestety nie wyjaśniają najistotniejszych kwestii w tej sprawie.

Niezależnie od powyższego pragnę zapewnić Pana Marszałka, że działania organów urzędowej kontroli żywności funkcjonujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zaangażowanych w kwestie dotyczące bezpieczeństwa żywności przebiegają w sposób właściwy i z dużym zaangażowaniem w celu wyeliminowania zagrożenia zdrowia konsumentów. Biorąc pod uwagę dotychczasowe doświadczenia tych organów można stwierdzić, że sytuacja związana ze sprzedażą przeterminowanej żywności jest sytuacją incydentalną, przez której pryzmat nie można negatywnie oceniać szczelności polskiego rynku, w szczególności systemu prawnego i organizacyjnego. Organy kontroli nie mogą brać odpowiedzialności za nieuczciwe praktyki przedsiębiorców działających na rynku spożywczym i niestosowanie się do obowiązujących przepisów prawnych.

Należy podkreślić, że główna odpowiedzialność za bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej na rynek żywności, w tym produktów pochodzenia zwierzęcego, spoczywa na właściwych podmiotach działających na rynku spożywczym (przedsiębiorcach). Zgodnie z artykułem 17 ust. 1 przepisów rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm.) zostały one zobowiązane do zapewnienia na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod

ich kontrolą zgodności tej żywności z właściwymi wymaganiami prawa żywnościowego oraz do kontrolowania przestrzegania tych wymagań.

Niemniej jednak organy właściwych inspekcji na bieżąco prowadzą działania zmierzające do uświadamiania podmiotom ich obowiązków wynikających z przepisów prawa żywnościowego. Dla przykładu Główny Inspektor Sanitarny na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego zamieścił komunikat skierowany do przedsiębiorców, przypominający ciążące na nich obowiązki, których spełnianie ma na celu zapobieganie lub znaczne ograniczenie zaistnienia analogicznych sytuacji w przyszłości.

*Z poważaniem,*

*[Podpis]*  
Min. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi  
PODSEKRETARZ STANU

Tadeusz Nalewajk